

DATOS IDENTIFICATIVOS

Práctica Penal I

Materia	Práctica Penal I			
Código	P04M110V01105			
Titulación	Máster Universitario en Avogacía-Pontevedra			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Coordinador/a Grande Seara, Pablo			
Profesorado	Artime Cot, Eloy Estarque Moreno, Domingo García Mosquera, Marta Grande Seara, Pablo Seoane Sánchez, Faustino			
Correo-e	pgrande@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
B2	Capacidade de resolver problemas de forma efectiva
B3	Capacidade de argumentar e rebater ideas, aplicando un pensamento crítico e lóxico
B5	Capacidade de traballar en equipo e coordinar grupos de traballo
C2	Coñecer as técnicas dirixidas á indagación e establecemento dos feitos nos distintos tipos de procedemento, especialmente a produción de documentos, os interrogatorios e as probas periciais.
C3	Coñecer e ser capaz de integrar a defensa dos dereitos dos clientes no marco dos sistemas de tutela xurisdiccionais nacionais e internacionais.
C4	Coñecer as diferentes técnicas de composición de intereses e saber encontrar solucións a problemas mediante métodos alternativos á vía xurisdiccional.
C5	Coñecer e saber aplicar os dereitos e deberes deontolóxicos profesionais nas relacións do avogado co cliente, as outras partes, o tribunal ou autoridade pública e entre avogados.
C8	Saber identificar os requirimentos de prestación e organización determinantes para o asesoramento xurídico.
C10	Desenvolver destrezas e habilidades para a elección da estratexia correcta para a defensa dos dereitos dos clientes tendo en conta as esixencias dos distintos ámbitos da práctica profesional.
C13	Saber expoñer de forma oral e escrita feitos, e extraer argumentalmente consecuencias xurídicas, en atención ao contexto e ao destinatario ao que vaian dirixidas, de acordo no seu caso coas modalidades propias de cada ámbito procedemental.
C14	Saber desenvolver traballos profesionais en equipos específicos e interdisciplinares.
D2	Capacidade de xestión da información

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Capacidade de argumentar xurídicamente e interpretar criticamente a normativa penal e procesal penal	A2 A4 B2 B3 C3 C4 C8 C10 D2
Capacidade de identificar problemas xurídico-penais e abordar a súa solución de modo multidisciplinar	A2 A4 B2 B3 B5 C2 C3 C4 C5 C8 C10 C14
Capacidade de manexar a oratoria do proceso penal e redactar documentos propios do proceso penal	A4 B2 B3 C4 C10 C13

Contidos

Tema	
BLOQUE I.	DEREITO PENAL SUSTANTIVO
Tema I. TIPOS DE INFRACCIÓN PENAIS	Delitos graves, menos graves e leves.
TEMA II. CONSECUENCIAS XURÍDICAS DO DELITO.	As penas e as medidas de seguridade. A súa aplicación. As consecuencias accesorias.
Tema III. OS SUSTITUTIVOS PENAIS: ALTERNATIVAS AO INGRESO EN PRISIÓN.	A suspensión da execución de penas privativas de liberdade.
Tema IV. A RESPONSABILIDADE PENAL DAS PERSOAS XURÍDICAS.	Consideracións previas. Criterios de atribución. As consecuencias xurídicas
BLOQUE II	
DEREITO PROCESUAL PENAL	
Tema V.- ESTRUCTURA DO PROCESO PENAL E Os seus PRINCIPIOS INFORMADORES.	1.- Principios constitucionais de dereito penal e proceso penal. Especial referencia á presunción de inocencia e principio acusatorio. 2.- Estructura do proceso penal. Fases do proceso e as súas características. 3.- Tipos de procedementos penais: ordinarios e especiais. O seu determinación.
Tema VI.- OS SUXEITOS E O OBXECTO DO PROCESO PENAL	1.- O órgano xurisdiccional. A competencia no proceso penal. 1.1.- Criterios de determinación da competencia (obxectiva, funcional e territorial). A conexión. 1.2.- Tratamento procesal da competencia. 2.- As partes no proceso penal. 2.1.- As partes acusadoras no proceso penal. 2.2.- As partes acusadas no proceso penal. Especial estudo da responsabilidade penal das persoas xurídicas. Especial estudo da responsabilidade de persoas xurídicas e físicas no ámbito médico-sanitario. 2.3.- O actor civil. 2.4.- O responsable civil. 2.5.- A intervención do avogado no proceso penal. O avogado como representante. 2.6.- Actos de comunicación. 3.- O obxecto do proceso penal. Pretensión penal e pretensión civil.
Tema VII.- A INCOACIÓN DO PROCESO PENAL.	Formas de incoación do proceso penal. 1.- Denuncia. 2.- Querella. 3.-Atestado policial. 4.- Incoación de oficio.

Tema VIII.- FASE DE INSTRUCCIÓN.

1.- A instrución preliminar da Policía Xudicial e do Ministerio Fiscal. Intervención do avogado. 2.- A instrución xudicial. Sumario. Dilixencias previas. Dilixencias urxentes. 3.- As dilixencias de investigación. 3.1.- Recoñecemento e identificación do imputado. a) Recoñecemento en roda, fotográfico, dactiloscópico e por marcadores de ADN. b) Determinación das circunstancias persoais do imputado. 3.2.- Dilixencias sobre o corpo do delito. Autopsia. Recolleita e conservación de instrumentos e efectos do delito. 3.3.- Inspección ocular. 3.4.- Inspeccións corporais. 3.5.- Declaración do imputado. 3.6.- Declaracións testificales. 3.7.- O careo. 3.8.- A pericia na instrución. 3.9.- Confidentes policiais. 3.10.- Análise alcoholimétricos. 3.11.- Videovigilancia. 4.- Dilixencias de investigación reservadas ao xuíz instructor. 4.1.- Intervención das comunicacións persoais. 4.2.- Entrada e rexistro en lugar pechado. 4.3.- Intervencións corporais. 4.4.- Axentes encubertos. 4.5.- Circulación e entrega vixiada de drogas.

Tema IX.- AS MEDIDAS CAUTELARES.

1.- Medidas cautelares persoais.
1.1.- A detención.
a) Dereitos do detido.
b) Asistencia ao detido.
b.1. Asistencia nas dependencias dos corpos de seguridade. Art. 520.6 a) e b).
b.2 Asistencia en dependencias xudiciais.
b.3 Comparecencia do Art. 523.
c) Habeas corpus.
1.2.- A prisión provisional.
1.3.- A liberdade provisional.
1.4.- Outras medidas cautelares persoais.
2.- Medidas cautelares reais.
2.1.- Medidas cautelares tendentes á conservación dos efectos e instrumentos do delito.
2.2.- Medidas cautelares tendentes ao aseguramiento das responsabilidades pecuniarias. A Fianza e os embargos
3.- Medidas de protección á vítima. Especial referencia á orde de protección.

Tema X.- A PROBA NO PROCESO PENAL.

1.- A proba no xuízo oral e os seus principios informadores.
2.- A proba anticipada e preconstituída.
3.- Medios de proba no proceso penal. Especial referencia á proba indiciaria.
4.- Proba prohibida e proba ilícita.
5.- Valoración da proba. Presunción de inocencia e principio in dubio pro reo.

Tema XI.- A SENTENZA E OS SEUS EFECTOS NO PROCESO PENAL.

1.- A sentenza: Cosa xulgada. Firmeza.
2.- Sentenza condenatoria.
3.- Sentenza absolutoria e os seus efectos.
4.- Indulto.
5.- Responsabilidade civil.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	46	102	148
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Estudo de casos	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Estudo de casos en clase e debate de conclusións. Exposición e debate de actividades propostas. Discusión de casos, ou elaboración de informes ou dictames. Estudo e preparación de actividades prácticas. Poden constituir un complemento das explicacións teóricas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición					
Seminario	Resolución de dúbidas do estudiantado en relación cos contidos da materia.					
Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Seminario	Valorarase a asistencia regular dos alumnos aos seminarios e a súa participación nos debates que se entablen na clase	20	A2 A4	B2 B3 B5	C2 C3 C4 C5 C8 C10 C13 C14	
Exame de preguntas obxectivas	Probas tipo test	40	A2	B2 B3	C2 C3 C4 C5 C10	
Estudo de casos	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade suscitada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da asignatura.	40	A2 A4	B2 B3	C2 C3 C4 C5 C10 C13	D2

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para ter dereito a ser avaliado polo sistema de avaliación continua, o alumno deberá asistir, polo menos, a un 75% das clases presenciais.

- Primeira oportunidade de examen: 1. - Os alumnos que se someten a avaliación continua serán avaliados conforme aos criterios que se indicaron máis arriba: resultado da avaliación continua (20%), proba tipo test (40%), proba práctica relativa ao estudo de casos (40%). 2. - Para os alumnos que non se someten a avaliación continua, ou que queden excluídos do devandito sistema, a súa cualificación estará integrada na súa totalidade polo resultado obtido nun exame final, que consistirá nunha proba teórico-práctica, que terá que defenderse ante un tribunal integrado por profesores da materia.

- Segunda oportunidade de examen: 1. - No exame de xullo os alumnos que se someteran ao sistema de avaliación continua conservarán a nota que obtiveran no curso. 2. - Para os alumnos que non se someten a avaliación continua, ou que queden excluídos do devandito sistema, a súa cualificación estará integrada na súa totalidade polo resultado obtido nun exame final, que consistirá nunha proba teórico-práctica, que terá que defenderse ante un tribunal integrado por profesores da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

AA.VV., **Practicum procesal penal 2017**, Aranzadi, 2017

MORENO CATENA, V./CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., **Derecho procesal penal**, Tirant lo Blanch, última edición

MONTERO AROCA, J./GÓMEZ COLOMER, J. L./MONTÓN REDONDO, A./BARONA VILAR, S., **Derecho Jurisdiccional III. Proceso Penal.**, Tirant lo Blanch, última edición

GIMENO SENDRA, V., **Derecho procesal penal**, Civitas Thomson Reuters, última edición

ASENCIO MELLADO, J. M., **Derecho procesal penal**, Tirant lo Blanch, última edición

ALONSO-CUEVILLAS Y SAYROL, J. (Dir.), **El nuevo proceso penal tras las reformas de 2015**, Atelier, 2016

LUZÓN PEÑA, D. M., **Lecciones de Derecho penal. Parte general**, 3ª., Tirant lo Blanch, 2016

MUÑOZ CONDE, F./GARCÍA ARÁN, M., **Derecho Penal, Parte General**, 10ª., Tirant lo Blanch, 2019

MIR PUIG, S., **Derecho Penal. Parte General**, 10ª., Reppertor, 2015

QUINTERO OLIVARES, G. (Dir.), **Comentarios al Código Penal Español, Vol. I y II**, Aranzadi, 2016

CLEMENTE LÁZARO, F. J./ PENA MOREIRA, M.ª M., **La suspensión y la sustitución de penas privativas de libertad**, Colex, 2020

MARCA MATUTE, J., **Delitos leves. Problemas sustantivos y procesales**, Tirant lo Blanch, 2020

J. BASSO, G., **Determinación judicial de la pena y proporcionalidad con el hecho**, Marcial Pons, 2019

ROCA DE AGAPITO, L., **Un sistema de sanciones penales para el siglo XXI**, Tirant lo Blanch, 2019

VIZUETA FERNANDEZ, J., **Régimen penológico del concurso real de delitos**, Reus, 2020

Bibliografía Complementaria

- ROCA DE AGAPITO, L. (Dir.), **Las Consecuencias Jurídicas del Delito**, Tirant lo Blanch, 2017
- ABEL SOUTO, M., **La suspensión de la ejecución de la pena tras la Ley Orgánica 1/2015**, Tirant lo Blanch, 2017
- MORENO CATENA, V. (y otros), **El proceso penal. Doctrina, jurisprudencia y formularios (5 vols.)**, Tirant lo Blanch, 2000
- CONDE-PUMPIDO FERREIRO, C., **Comentarios a la Ley de Enjuiciamiento Criminal y otras leyes del proceso penal (6 vols.)**, Tirant lo Blanch, 2004
- CHOZAS ALONSO, J. M., **Los sujetos protagonistas del proceso penal**, Dykinson, 2015
- GIMENO BEVIÁ, J., **El proceso penal de las personas jurídicas**, Aranzadi, 2014
- DAUNIS RODRIGUEZ, A., **Ejecución de penas en España. La reinserción social en retirada**, 2016
- LUZON CUESTA, J. M^a., **Compendio de Derecho Penal. Parte General. (Adaptado al programa de la oposición a ingreso en las carreras judicial y fiscal (BOE 9/7/2018), 25^a., 2019**
- DEMETRIO CRESPO, E., **Prevención general e individualización judicial de la pena**, 2016
- PEREZ DEL VALLE, F., **Juicio sobre delitos leves. Guía para abogados en el Tribunal**, 2015
- RIOS, J./PASCUAL, E./ETXEBARRIA, X., **Manual sobre las consecuencias jurídicas del delito. Su determinación y aplicación**, 2016
- RUBIO LARA, P., **Teoría de la pena y consecuencias jurídicas del delito**, Tirant lo Blanch, 2017
- SERRANO GONZALEZ DE MURILLO, J. L., **El concurso de normas y el concurso de delitos en el Libro II del Código Penal**, Marcial Pons, 2017
- FEIJOO SANCHEZ, B./BAJO FERNANDEZ, M./GOMEZ-JARA DIEZ, C., **Tratado de responsabilidad penal de las personas jurídicas. Adaptadas a la Ley 37/2011 de, 10 de octubre, de medidas de agilización procesal**, 2016
- GOMEZ-JARA DIEZ, C., **El Tribunal Supremo ante las responsabilidad penal de las personas jurídicas**, 2017
- GOENA VIVES, B., **Responsabilidad penal y atenuantes en la persona jurídica**, Marcial Pons, 2017
- ORTUBAY FUENTES/GARRO/LANDA (COORD.), **Prisión y alternativas en el nuevo Código Penal tras la reforma 2015**, 2017
- VVAA, **La determinación y el cálculo de la pena en el Código Penal**, 2^a., La Ley, 2019
- CAÑIZARES NAVARRO, J. B., **Las penas infamantes en la codificación penal francesa**, Dykinson, 2020

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Práctica Penal II/P04M110V01202

Outros comentarios

É imprescindible asistir a clase cos textos legais vixentes (Código Penal e Lei de Enxuízamento Criminal).

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

Dende o momento da suspensión das sesións presenciais do Master as metodoloxías docentes que se utilizarán, tanto para a docencia teórica como práctica, son:

- FAITIC e correo electrónico: o profesorado da materia proporciona ó alumnado, a través desta plataforma de teledocencia ou do correo electrónico, diverso tipo de materiais (presentación, esquemas, casos prácticos, exercicios, lecturas recomendadas, etc.) que lles permitan preparar os contidos correspondentes. A través destes mesmos medios o alumnado tamén pode realizar ou entregar os exercicios e actividades que lles sexan requiridos.

- AULAS VIRTUAIS: A través das aulas virtuais do Campus Remoto da Universidade de Vigo, o profesorado impartirá seminarios de xeito análogo á docencia presencial, polo que se dedicarán, fundamentalmente, ao estudo de casos e debate de conclusións. Iso se complementará co traballo autónomo que o alumnado debe dedicar á preparación destes casos. A impartición destes seminarios será comunicada oportunamente ó alumnado e adaptárase ás datas e horarios que estaban fixados no cronograma da materia.

Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías):

O profesorado atenderá ó alumnado de forma personalizada aos efectos de aclarar dúbidas ou compartir impresións sobre os contidos da materia ou outras cuestións de carácter académico. Estas titorías desenvolveranse fundamentalmente a través de correo electrónico. De ser o caso, tamén se poderán realizar titorías colectivas a través das aulas virtuais.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Co fin de alterar o menos posible o sistema de avaliación que esta previsto na guía docente da materia, o sistema de avaliación no caso de docencia mixta ou non presencial será o seguinte:

- Resultado da avaliación continua, que representará o 20% da nota final. Neste apartado valorarase a asistencia e participación en clase do alumnado ata a data de suspensión da docencia presencial, así coma a realización e entrega das actividades avaliáveis que lles sexan encargadas polo profesorado (exercicios, respostas a cuestionarios, casos prácticos, etc.).
- Test teórico-práctico, que representará o 40% da nota final. Esta proba test realizarase de xeito virtual, a través da plataforma Faitic, na data e hora prevista nos horarios da materia.
- Resolución dun suposto práctico, que representará o 40% da nota final. Esta proba tamén se realizará na data e hora prevista nos horarios da materia e consistirá na resolución nun tempo limitado dun suposto práctico que se lle fará chegar ó alumnado a través da plataforma Faitic; e que una vez realizado, deberán remitir ó profesorado polo mesmo medio. Para a realización desta proba daránselle no seu momento ó alumnado as instrucións oportunas.

No caso do alumnado que opte por non seguir a avaliación continua (por non ter asistido ás sesións presenciais nin entregar as actividades avaliáveis encargadas) o sistema de avaliación consistirá na realización dunha proba test teórico-práctica, que suporá o 50% da nota final; e na resolución dun suposto práctico, que representará outro 50% da nota final. Ámbalas dúas probas se levarán a cabo da mesma forma e na mesma data indicada anteriormente.

Este mesmo sistema de avaliación seguirase tamén, no seu caso, para a segunda oportunidade de exame (convocatoria de xullo).

Nesta segunda oportunidade de exame, o alumnado poderá conservar a nota obtida naquelas partes da avaliación que tivera aprobadas (avaliación continua, proba test ou caso práctico), polo que se manterían os mesmos porcentaxes na avaliación. Noutro caso, o sistema de avaliación consistirá na realización dunha proba test teórica-práctica, que suporá o 50% da nota final; e na resolución dun suposto práctico, que representará outro 50% da nota final. Ámbalas dúas probas se levarán a cabo na data fixada oficialmente.